

Fuglurin og vit

Í SERA áhugaverdu sendingunum í útvarpi okkara um náttúruna, er mangt áhugavert komið fram, sum vit kanska ikki dagliga geva okkum far um.

HÓAST áhuga teirra flestu fyrri fuglameingi okkara, halda vit t.d. kanska ikki, at eitt nú ternan er um at hvørva. Vit síggja hana jú dagliga við strendur okkara, men flest okkara hava ikki neyðuga kunnleikan til at meta um, hvussu gamlir hesir summargestir eru, gáa kanska ikki um, at meginparturin av teimum eru so gamlir, at tær hvørki vóru ungar í fjør ella fyrráárið.

MEN er tað so galið við ternuni, sum ein av skilagóðu monnunum segði í eini sending herfyri, at nær-um einki er komið undan seinastu árinu, at stovnurin frá at vera hampuligur, eini 20.000 pør, var minkaður niður í eini 12.000 í 1980 og heilt niður í uml. 1.500 pør í dag, hava vit skjótt sæð tær seinastu føroysku ternurnar.

ANNAR sjófuglur so sum skarvur, teisti og æða hefur saktans verið minni í tali enn nú, men er heldur ikki á nakran hátt so viðbrekin til føði sum serliga ternan. Skilið við lomviganum, sum bara minkar, harmast vit øll um og mangt bendir á, at tann vón, sum summastaðni var til, at lundin aftur fór at mennast, er eisini fokin.

VIT kunnu sjálvsagt fegnast um

ymrar rættuliga nýggjar búfuglar á landi, men skulu tó ikki halda, at hesir hava valt okkara oyggjar, tí her er vorðið so nógv betri at reiðrast enn áður. Heldur man tað standast av somu trupulleikum, vit hava við ternuni, sum hava gjørt seg galdandi í gomlu bústaðarokjunum hjá hesum fáu nýggjari fuglum okkara.

OKKURT bagir umhvørvi okkara. Nógvar av orsökunum til minkandi fuglameingi kunnu vit semjast um, aðrar ikki. Uppaftur eru føðslutrupulleikar, har flytifuglur okkara hefur vetrarvist, sum gera tað torførari hjá okkum at meta um heildaror-søkirnar fyrri afturgongdini.

VIT kunnu sostatt bert partvís staðfesta »føroysku orsøkirnar« fyrri afturgongdini, men eydnast tað, er kortini nógv vunnið.

ØLL skulu vit vera her, bæði menniskju og dýr, men við frægari frítilti frá fólkinum kundi í summum før-um verið betri stadd við onkrum av so nógv minkaðu fuglastovnunum.

SAMSTUNDIS sum vit t.d. kunnu fegnast um frálíku ferðamøguleikar okkara innanoyggja, mugu vit gera okkum greitt, at hetta eisini krevur sín prís av náttúruni. Hóast heiðafuglur ikki bara er stygur, men mangan ótrúliga forvitin og dugnaligur til at laga seg til ávisar umhvørvisbroytingar, eru tað kortini onkrir, ið krevja so serligar umstøður, at stórvegis umhvørvisbroytingar so sum vegagerðir, vatntøka og

harvið eisini uppturking av ávisum lendum, ger teimum tilveruna ómøguliga. Dømi um hetta eru spógvasløgini, mýrisnípan, lógvin o.a. ...

HÓAST ikki skal verða sagt, at tyrflúgvungin skal niðurleggjast, so mugu øll viðganga, at hon órogv-ar fugl okkara almikið. Tað er tí ugandi at hoyra frá teimum, sum fyrri henni standa, at alt hugsandi fyrilit altíð verður sýnt fuglinum undir flúgvung. Men at hon hefur broyt tilveruna hjá nógvum av fuglum okkara, skal eingin ivast í. Eftir okkara metan rættuliga vitleyst dømi um tyrflúgvtu í friu náttúru okkara var í bløðunum fyrri einum ári síðan ella so. Talan var um seyðarakstur. Líka so hent og manningarsparandi, hetta kann tykja, dugir sjálvst hvørt smábarn at skilja, hvussu órogvandi slíkt spæl man vera fyrri fugl okkara. Árs-tíð valdast sjálvandi, men vónandi kemur hetta ikki fyrri aftur. Økta flúgvungin til og úr Føroyum hefur eisini síni ivasomu árin á fugl okkara í reiðringartíðini, hóast meira staðbundið, enn við tyrflúgvungini. Helst mugu vit og fuglurin tó liva við hesum trupulleikum sum best, men tað, ið kann gerast, eiga vit at gera, ongantíð ov skjótt.

SKIPAST má t.d. so fyrri, at politiskir hundakunstnarar í atkvøðugagstran teirra ikki sleppa at økja tyrflúferðing, har hetta ikki er avgjört neyðugt, at t.d. ongum, sum kanska sigur seg hava ferðavinnu-áhugamál verður loyvt at flúga um

bjørg okkara og harvið »selja« tey til útlendingar, at brot á ásettu hámarksferðirnar á vegum okkara kanska verður harðari revsað, ikki bert ferðslutrygdini at frama, men eisini fyrri at bøta um búfríðin hjá heiðafuglinum. At vit í heila takið taka spurningin um framtíðina fyrri føroyingar saman við tí litla, vit hava í náttúru okkara upp í størsta álvara og veruliga lóggeva fyrri hesum eins og vit hava gjørt við sjúkra-studninginum til eitthvørt »forkølað« smolt, framleitt verður.

BROYTINGIN til tað betra, øll sam-anumtikið ynskja náttúruni viðvík-andi, krevur tó annað og meira enn nýggjar lógir og játtanir til skilagóða náttúruumsiting og kanska gransking við. Hon er í fyrstu syftu trættað av broyttum hugburði hjá flestum okkara og kanska ikki minst teimum, sum politiskt og tekniskt fara at standa fyrri útbyggingini av landinum frammyvir. Leik-pallur Føroya, nevna vit okkurt. Okkum vitandi er hann á fíggarlógini og alt gott um tað, og ivaileyst kundi hetta skilagóða tiltak trøngt til nøkur oyru afturat. Men hugsa vit nú ikki av álvara um at varðveita og kanska menna tann leikpall Føroya, sum eitt nú fuglalív okkara má sigast at vera, verður eftirmæli okkara hesum viðvíkjandi eins vánaligt, sum tað fyrri umsitingina av sjóvirkum okkara — og hartil dyggiliga uppiborið.

sosigaley

Dimmalætting
14. SEPTEMBER

DAEBLADIÐ
14. SEPTEMBER

KRAUSNA
14. SEPTEMBER

14. SEPTEMBER

FRIU FØROYAR
14. SEPTEMBER

NORÐLÝST
14. SEPTEMBER

Sjúkur í bollanum

Oyggjatiðindi skriva í oddagrein, at ein fyrrverandi landsstýrismaður skuldi hevna seg inn á fyrrverandi stjóran í Menningargrunninum og tí sendi táverandi landsstýrið fútan eftir stjóranum:

Tað var jú Føroya Landsstýri, sum rendi Fútan eftir Martini Djurhuus. Orsøkin var ein begrundaður illgruni um mutur ella fíggarligan undan-drátt. Í rættinum fekk ein fátan av, at tað hevði verið ólúka lættari hjá Fútanum at sett seg í samband við nevndina fyrri grunninum áðrenn ákæra varð reist, so vildu nógv verið spard í hesum máli.

Men tað ljóðar hinvegin, at ein ávisur fyrrverandi landsstýrismaður fekk noktandi svar uppá um-sókn um fíggarligan stuðul úr Menningargrunninum og at hetta skuldi føra til ákæruna av Martini Djurhuus.

Tað er nevniliga soleiðis, at umsóknir koma inn til grunnin, og tá hefur framferðarháturin verið tann, at Martin Djurhuus hevur innstillað til lán ella hann hevur rátt nevndini frá at lata lán. Hesin fyrrverandi landsstýrismaðurin segði at fáa eitt noktandi svar og kvitteraði við at senda fyrrverandi stjóran til Fútan.

Er hetta rætt, so eigur heilt givið at vera gjørt nakað við fyrrver-

andi landsstýrismannin; hann má vera sjúkur í bollanum, tá hann forir seg fram á henda hátt. Tað kann ongantíð vera rætt, at ein landsstýrismaður, sum kemur úr vinnulívinum, kann hava móguleikar at misbrúka starvið á ein slíkan hátt.

Rok í Klaksvík

Dimmalætting hevur tosað við Karsten Hansen, býráðslim í Klaksvík, um málið um handilsfyrirtekuna Skemmuna. Blaðið skrivur m.a.:

Rættligt stríð tikið seg upp í Klaksvík, av tí at P/f Skemman fekk noktad byggiloyvi á býráðs-fundi herfyri.

Karsten Hansen, formaður í Byggi- og býarskipanarnevndini í

Klaksvíkar Býráð, sigur, at hovuðsorsøkin til at byggiloyvið ikki varð givið til P/f Skemmuna var, at byggisamtyktin fyrri ókið ikki gevur loyvi til handilsvirksemi.

Í byggisamtyktini fyrri ókið er avgjört, at har bert kann rekast vinna og tilhoyrandi handil, og tað kann ikki sigast at vera talan um í hesum føri, heldur Karsten Hansen.

Annars er fært fram, at ein av orsökunum til at byggiloyvið ikki varð givið, var at handilin fór at taka grundarlagið undan mongum av verandi handlum, eins og at Skemman er úr Havn. Karsten Hansen sigur, at hetta als einki hevur við støðutakan meirilutans at gera.

Ótryggileiki á arbeiðs-plássinum

Óvissa skapar ótrygd. Og tá óvissa og harvið ótrygd er galdandi á eins egna arbeiðspláss, er ikki hugaligt hvørki hjá starvsfólki ella leiðslu. Soleiðis hevur kenst á einum av teimum stóru almennu arbeiðsplássunum. Nevniliga Postverk-inum.

Í longri tíð vistu tey seg hvørki keyptan ella seldan. Um nøkur ella mong skuldu sigast úr starvi visti eingin. Eingin segði nakað beinleiðis, men mong tutlaðu í krókunum. Frá álitandi keldum

hava vit frætt, at landsstýrið arbeiðir við ætlanum um at flyta frímerkjadeldina úr teirra egnu húsum og niðan í eina gamla møblagoymslu við Hoyvíksvegin. Men eingin veit nakað við vissu. Heldur ikki leiðarin á stovninum.

Tað minsta vit kunnu krevja er, at landsstýrið beinanvegin ger heilt greitt hvat ætlanin er við stovninum sum ber heitið Postverk Føroya.